

ærede Medlem for Ribe Amts 2den Valgkreds (Bluhme), fandt jeg ikke nogen Anledning til at tage Ordet, idet jeg forstod det ærede Medlem saaledes, at hans Tante gik i lignende Retning som det, Forslagsstillerne for det foreliggende Forslag tilsigte med deres Forslag, nemlig at hans Forslag skulde komme til Overvejelse i Landbokommissionen. Og da jeg fandt, at det var et Forslag, der meget vel kunde indregistreres i den lange Række af Forslag, som have behandlet dette Emne, og saaledes tjene til Grundlag for Kommissionens Overvejelse, fandt jeg ingen Anledning til at tage Ordet. Naar jeg altsaa stiller mig anderledes over for det Forslag, der her foreligger, saa er det, fordi jeg rigtignok tror, at Kommissionen ikke vil have nogen som helst Nytte af at optage en Forhandling paa Grundlag af det foreliggende Forslag. Jeg skal ikke nærmere søge at begrunde dette ved at gennemgaa Forslaget i Detailler. Men jeg tror dog at maatte fremhæve, at jeg ikke ganske kan slutte mig navnlig til Forslagets Begyndelse. Det hedder i § 1 første Linie: „I Henhold til Grundlovens §§ 82 og 93 inddrages nedennævnte Forbejendomme under Staten o. s. v.“ Jeg kan ikke ganske opfatte disse Grundlovsparagraffer saaledes, at de kunne hjemle Lovforslagets Indhold. Grundlovens § 93 giver jo den Forstrift, at det med Hensyn til Ven, Stamhuse og Fideikommissgodser ved Lov nærmere skal ordnes, hvorledes de nu bestaaende kunne overgaa til fri Ejendom. Der er da Tale om en Lovordning af et Forhold, der hidtil har været afgjort administrativt, nemlig hvorledes Indehaverne af saadanne Institutioner, som her omhandles, kunde opnaa en Ret til, naar de ville, at sælge Forbejendommene og ombytte dem med Kapital, hvilken Kapital selvfølgelig maatte blive Slægtens Eje og maatte baandlægges til Fordel for Slægten. Men det forekommer mig, at det foreliggende Forslag er en Tvangslov, der vil foreskrive, at Forderne under disse Institutioner skulle sælges til Staten uden Hensyn til, om Besidderne ønske det eller ikke. Den anden Grundlovsparagraf hjemler jo Ekspropriationsret, hvor Almenvellet kræver det, men vel at mærke mod fuldstændig Erstatning. Om Almenvellet kræver Ekspropriation, er det jo Lovgivningsmagtens Sag at afgøre, og derom kan man jo have forskellige Meninger, men jeg kan ikke forstaa, hvorledes Almenvellet skulde kunne kræve, at Staten med et Slag og i Løbet af kort Tid skulde blive Ejer af en meget stor Del af Jorden hele Landet over. — Og hvad nu den fuldstændige Erstatning angaar, kan jeg

heller ikke rigtig forsoner mig med den Bestemmelse, der findes i Lovforslagets § 3, i hvilken der sættes bestemte Grænser for Vurderingen af den Jord, der skal eksproprieres. Jeg skal, som jagt, ellers ikke komme ind paa Enkelthederne i Lovforslaget, men jeg har troet ikke at kunne over for Kommissionen holde den Udtalelse tilbage, at hvis Kommissionen vil benytte dette Lovforslag til Grundlag for sine Arbejder, saa mener jeg rigtignok, at Arbejderne ville blive uden Nytte.

Sørdum: Uden at have til Hensigt at komme ind paa det foreliggende Lovforslags Enkeltheder, ønsker jeg dog at ledsage det med nogle anerkendende Bemærkninger. Det Forslag, som ligger i Dag til Behandling paa Tingets Bord, forekommer mig at være et af de mest betydningfulde Forslag, der i lang Tid har været fremme, og jeg er de ærede Forslagsstillere meget taknemlig for, at de have haft Mod og god Vilje nok til at fremlægge det. Det kan ikke bestrides, at det er et meget betydningfuldt og ogsaa et meget revolutionært Forslag, thi det rører ved Grundpillerne for vort nuværende Samfund, idet det ordner Udgangen og Begyndelsen til Fælleseje af Jorden. Det er betydningfuldt, fordi det tilsigter en Reform paa dette Omraade, der virkelig kan fremme en Stands Vel, som vi alle ere enige om, der trænges saa overordentlig til, hvorom jo ogsaa det vidner, at der er nedsat en Landbokommission til at tage denne Stands Ve og Vel under Overvejelse. Vi fra Socialdemokratiets Side have særlig Grund til at være de Herrer taknemlige, fordi de ere fremkomne med dette Lovforslag, idet det jo for saa vidt er i Overensstemmelse med vore Teorier, vore Principper og de Forlangender, vi i vort Program stille til den nuværende Stat. Vi have deri ogsaa haft Øje for, at skulde der gøres noget for den trykkede og betrængte Landbosstand, var dette den eneste funde og fornuftige Vej at gaa. Det er os derfor en Glæde, at disse vore Teorier og Ansuelser ere trængte uden for vor Kreds og have vundet Indpas ogsaa i andre Kredse uden for Socialdemokratiet, endogsaa saa meget Indpas, at man har udarbejdet et Lovforslag og fremlagt det her til Behandling. Det er os overordentlig lært at tage imod det, og vi ønske det al Lykke paa dens Vandring. Som Bevis for, at det er i Overensstemmelse med de Fordringer, vi stille til den nuværende Stat, maa det maatte være mig tilladt af den høje Formand at oplæse et enkelt Punkt i vort Program, jeg gør det for at overbevise de Herrer, som jeg